

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

Παρουσίαση φωτογραφικού λευκώματος

Λ Ε Σ Β Ο Σ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΠΦΩ ΣΤΟΝ ΕΛΥΤΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Πέμπτη 2.11.1995, ώρα 12.00

ΔΗΜΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ο Δήμος Μυτιλήνης με την χρηματοδότηση της Κοινοτικής πρωτοβουλίας Leader I που διαχειρίζεται η ΕΤΑΛ (Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου) εξέδωσε φωτογραφικό λεύκωμα με τον τίτλο:

ΛΕΣΒΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΠΦΩ ΣΤΟΝ ΕΛΥΤΗ

Πρόκειται για πολυτελές λεύκωμα 180 σελίδων, τυπωμένο σε ισπανικό χαρτί τριών επιχρίσεων, βάρους 170 γρ., σχήματος 28 X 28 εκ.. Ο τόμος είναι πανόδετος, με σκληρό εξώφυλλο και προστατευτική κουβερτούρα.

Τα κείμενα (26 σελ.) είναι των Παναγιώτη Μιχαηλάρη ιστορικού, Κωνσταντίνου Σκαμπαβία βυζαντινολόγου και Παναγιώτας Αυγερινού αρχαιολόγου.

Οι φωτογραφίες (170 ολοσέλιδες) του Δημήτρη Ταλιάνη.

Ο τόμος κυκλοφορεί και σε αγγλική έκδοση σε μετάφραση των Cox και Solman. Τιμάται 16.000 δρχ..

Την παραγωγή του λευκώματος έκαναν οι εκδόσεις ΤΟΠΙΟ.

(Πληροφορίες: Νίκος Χατζηγεωργίου, τηλ. 3645667, 6440754, 6434360).

Ο Δήμος Μυτιλήνης
θα παρουσιάσει το λεύκωμα αυτό στον τόπο του,
την Πέμπτη 9 Νοεμβρίου 1995, στις 9 το βράδυ,
στο Δημοτικό Θέατρο της Μυτιλήνης,
με τη σύγχρονη προβολή ηχοράματος.

Επίσης, το φωτογραφικό υλικό του βιβλίου
θα παρουσιαστεί στις 2 Νοεμβρίου 1995, στις 12 το μεσημέρι,
στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης,
Ν. Δούκα 4, Κολωνάκι.
Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή όλο τον Νοέμβριο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

Το λεύκωμα εισάγεται από τρία ιστορικά κείμενα στα οποία διαπιστώνεται η συνεχής εδώ και πέντε χιλιάδες χρόνια παρουσία της Λέσβου στο χώρο του Αιγαιακού πολιτισμού. Τρεις καταξιωμένοι επιστήμονες, ο Παναγιώτης Μιχαηλάρης, ο Κωνσταντίνος Σκαμπαβίας και η Παναγιώτα Αυγερινού, μας ξεναγούν στη μακραίωνη πορεία του νησιού στο χρόνο. Από την αρχαιότητα, στο βυζάντιο, στην περίοδο της κυριαρχίας των Γατελούζων, την περίοδο της τουρκικής κατάκτησης, τα χρόνια της ελληνικής επανάστασης και ως τις μέρες μας η Λέσβος ανθεί τόσο σε ό,τι αφορά στην οικιστική και πολιτειακή της ανάπτυξη όσο και στην τέχνη, τη λογοτεχνία, την εκπαίδευση. Πλούσιο σε έργα τέχνης και αρχιτεκτονικά μνημεία όλων των ιστορικών περιόδων το νησί αυτό του ανατολικού Αιγαίου αποτελεί πραγματικό στολίδι για τη χώρα μας.

Το φωτογραφικό οδοιπορικό υπογράφει ο Δημήτρης Ταλιάνης. Η ματιά του στέκει πάνω στο νησί με ιδιαίτερη αγάπη αφού αγκαλιάζει αυτή τη φορά την ιδιαίτερη πατρίδα του (γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Μήθυμνα της Λέσβου) και δεν αποφεύγει να νιώσει σαν τον Αργύρη Εφταλιώτη όταν έγραφε: *Ξύπνησε η καρδιά μου, ξύπνησε ο νους μου, όλα μου ξύπνησαν και πατρίδα ζητούσαν. Παίρνω το βαπόρι κι ίσια κάτω, κατά τα νησιά μας. Τα βρήκα όλα στον τόπο τους. Όλα γελούσαν ακόμα, καθώς που γελούσαν τότες που με κατευόδωναν.*

Καθώς ξημερώνει βρισκόμαστε λίγο έξω από το λιμάνι με έντονη τη θύμηση των λόγων του Ελύτη: *Σε λίγο, ανάμεσα στην ατμιστή πάχνη που τη διαλύει κομμάτια-κομμάτια ο ήλιος, αρχίζει να ξεχωρίζει τη σκιά μιας παραμυθένιας γης και πριν καλά-καλά συνέλθει, πιο κοντά να διακρίνει καθαρά τα τριανταφυλλένια βουνά που μπαίνουν το ένα μέσα στο άλλο και καμπυλώνονται με τη χάρη γυναίκας ηδονικής...* Καθώς η μέρα φέγγει μπαίνουμε στο λιμάνι και σιγά σιγά στην ίδια την πόλη της Μυτιλήνης, με τα εντυπωσιακά αρχοντικά και τους πύργους, τις γραφικές γειτονιές, το κάστρο, τα μουσεία της. Ιδιαίτερη αναφορά (8 σελίδες) γίνεται στο Θεόφιλο με κείμενα και φωτογραφίες των πιο χαρακτηριστικών έργων του, αφού ο Θεόφιλος είναι συνυφασμένος με τη Μυτιλήνη και την καλλιτεχνική της παράδοση. Δανειζόμαστε τα λόγια του Ελύτη όταν αναφέρεται στην τέχνη του Θεόφιλου: *...σ' ένα νησί όπως η Μυτιλήνη που για να προσφέρει μια τόσο πλούσια και καθαρή τροφή στα μάτια, θα έλεγες ότι πρέπει νά' ναι κανένας τρελός ή σχεδόν, για να προχωρήσει ολόγισα μες στην καρδιά του ήλιου...*

Το ίδιο, αν όχι περισσότερο γοητευτική, προβάλλει στη συνέχεια η λεσβιακή ύπαιθρος. Αρμονικός συνδυασμός υπέροχων τοπίων με αρχαιολογικά και λαϊκά αρχιτεκτονικά στοιχεία συνθέτουν ένα μοναδικό αποτέλεσμα: ελαιώνες, πευκοδάση, φαλακροί ορεινοί όγκοι, ήρεμοι κόλποι, άγριες βραχώδεις ακτές, γλάροι που χορεύουν πάνω στα κύματα, δελφίνια που ταξιδεύουν στο γαλάζιο του Αιγαίου, ατέλειωτες αμμουδιές, λιβάδια όπου βόσκουν αμέριμνα κοπάδια προβάτων ή αγελάδων, βραχώδεις περιοχές, πεζούλες που στηρίζουν τις ελιές που σκαρφαλώνουν πάνω τους, λουλούδια με αμέτρητα χρώματα ή κάτασπρα χιονισμένα τοπία, ορεινά γοητευτικά χωριά και χαρούμενα παραθαλάσσια ψαροχώρια, αρχαιολογικοί χώροι που ξεφυτρώνουν εκεί που δεν το περιμένεις, υπέροχες γέφυρες ενώνουν τις κοίτες ποταμιών, απολιθωμένοι κορμοί δέντρων ή υπέροχα βότσαλα να χρωματίζουν όπως μόνο η παλέτα της φύσης ξέρει να κάνει.

Το πνεύμα, ο μόχθος και η τέχνη των ανθρώπων είναι πανταχού παρούσα στο λεσβιακό τοπίο. Πέτρινες βρύσες πραγματικά αριστουργήματα λαϊκής τεχνικής, εργοστάσια που έχουν από χρόνια εγκαταλειφθεί στέκουν έρημα στην πρωϊνή χειμωνιάτικη ακλή, εργοστάσια που λειτουργούν και ανθούν, παραδοσιακά ελαιοτριβεία, φούρνοι με ξύλα ζυμώνουν και φουρνίζουν νοστιμότατο ψωμί, καφενεία που οι θαμώνες τους θαρρείς ότι ξεπήδησαν από ηθογραφικό διήγημα των αρχών του αιώνα, μορφές σκαμμένες από το χρόνο και γι' αυτό ήρεμες και γλυκές, σχολειά-καμάρια των μεταναστών που τα έκτισαν και που σ' αυτά δίδαξαν κατά καιρούς εμπνευσμένοι δάσκαλοι, υποβλητικές ανδρικές και γυναικείες Μονές, εκκλησιάκια πλάι σε λιμανάκια ή χαμένα μέσα στα χωράφια και τέλος αρχοντικά σπίτια με τοιχογραφίες απαράμιλλης λαϊκής τέχνης.

Ο Θεός τα μοίρασε όλα απλόχερα στη Λέσβο. Ακόμη και η νύχτα της στολίζεται από ένα φεγγάρι διαφορετικό. Όπως λέει πολύ όμορφα ο Ελύτης: *Από δω όμως, από τη στιγμή που η νύχτα πέφτει αρχίζει μια άλλη ιστορία. Το λόγο τον αποκλειστικό τον έχει –ποιός άλλος;– η Σελήνη. Σ' αυτήν η γη της Αιολίδας, που τα λησμονά όλα σαν όμορφη και άπιστη ερωμένη, παραδίνεται χειροπόδαρα. Διαθέτει άλλωστε η Μυτιλήνη μια δική της ιδιωτική Σελήνη, κληρονομιά νομίζω της Σαπφώς που δεν έχει καμιά σχέση με την άλλη που μελετούν οι σοφοί και πασχίζουν να εξουσιάζουν...*

Τις φωτογραφίες συνοδεύουν 50 κείμενα που αποτελούν ένα μικρό μόνο απάνθισμα από την πλουσιώτατη γραμματεία που σχετίζεται με το νησί: Οδυσσέας Ελύτης, Αργύρης Εφταλιώτης, Βενιαμίν Λέσβιος, Σπήλιος Πασαγιάννης, Σταυράκης Αναγνώστης, Αναστάσιος Γούδας, Π. Γώγος, Ι.Ν. Δελής, Κλεάνθης Παλαιολόγος, Γιάννης Τσαρούχης, Στρατής Μυριβήλης, Π.Δ. Πανταζής, Κάρολος Κρουμπάχερ, Ασημάκης Πανσέληνος, Αλκαίος, Σαπφώ, Ι. Δ. Κοντής, Ντόρη Διαλεκτού, Π.Ι. Σαμάρας, Βασίλης Αρχοντίδης, Ραφαήλ Ιωσηφέλλης, Ι. Λάσκαρις, Β. Κομβόπουλος, Ψυχάρης, Αλφειός Μυτιληναίος, Ηλίας Βενέζης, Ανδρέας Καρκαβίτσας.

Κανείς όμως δεν έχει περιγράψει καλύτερα το ιδιαίτερο φως και την ατμόσφαιρα της Λέσβου από τον Οδυσσέα Ελύτη όταν γράφει ότι:

*Πουθενά, σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου,
ο Ήλιος και η Σελήνη δε συμβασιλεύουν τόσο αρμονικά,
δε μοιράζονται τόσο ακριβοδίκαια την ισχύ τους όσο επάνω σ' αυτό το κομμάτι γης
που κάποτε, ποιος ξέρει σε τι καιρούς απίθανους,
ποιος Θεός, για να κάνει το κέφι του, έκοψε και ψύσπηξε μακριά,
ίδιο πλατανόφυλλο καταμεσής του πελάγους.
Μιλώ για το νησί που αργότερα, όταν κατοικήθηκε, ονομάστηκε «Λέσβος».*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

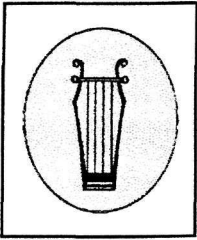
ΕΙΝΑΙ Σ' ΟΛΟΥΣ ΓΝΩΣΤΟ πως η Λέσβος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα διακρίνεται για τις υψηλές της επιδόσεις στο πολιτισμό, στα γράμματα και στις τέχνες. Λέσβιοι καλλιτέχνες και συγγραφείς, απ' τη Σαπφώ και τον Αλκαίο, ως τον Μυριβήλη και τον Οδυσσέα Ελύτη, συγκαταλέγονται μεταξύ των κορυφαίων εκείνων δημιουργών που το όνομά τους ξεπέρασε τα σύνορα της Ελλάδας. Απ' την άλλη πλευρά, η φυσική ομορφιά του νησιού, η οποία διατηρείται ευτυχώς αλώβητη ακόμη από βάνασες ανθρώπινες παρεμβάσεις, δημιουργεί την περιρρέουσα εκείνη ατμόσφαιρα, που επιτρέπει τη συνέχιση αυτής της πλούσιας πνευματικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο Δήμος Μυτιλήνης, στην προσπάθειά του να συνδέσει την πολιτιστική αυτή παράδοση του τόπου μας με τις φυσικές του καλλονές, προχώρησε σ' αυτήν εδώ την έκδοση. Φυλλομετρώντας το φωτογραφικό τούτο λεύκωμα, ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα να θαυμάσει το συνεχώς εναλλασσόμενο τοπίο του πανέμορφου νησιού, σε συνδυασμό με υπέροχα δημιουργήματα των κατοίκων του, που ξεκινούν από τους προϊστορικούς χρόνους και φτάνουν μέχρι σήμερα.

Η Λέσβος ήταν ανέκαθεν σταυροδρόμι πολλών πολιτισμών, οι οποίοι στο διάβα τους άφησαν ανεξίτηλα τα χνάρια τους, που έδεσαν αρμονικά με τη μορφή του τοπίου. Θαυμάσιες παραλίες, ονειρικά ηλιοβασιλέματα, δένουν ταιριαστά με το φυσικό πλούτο του νησιού, τους ελαιώνες. Και δίπλα τα ανθρώπινα δημιουργήματα διά μέσου των αιώνων: αιολικά κιονόκρανα που σώζονται μέχρι σήμερα, κτίρια με απάραμιλλη αρχιτεκτονική ομορφιά, παραδοσιακά βιομηχανικά κτίρια συνυπάρχουν παράλληλα με καλλιτεχνήματα ανυπολόγιστης αξίας. Οι φυσικές ομορφιές του νησιού μας και η πλούσια πολιτιστική και καλλιτεχνική του παράδοση είναι άρρηκτα δεμένες με την ψυχική ομορφιά και τη ζεστή και εγκάρδια φιλοξενία των ανθρώπων αυτού του τόπου.

Πιστεύοντας πως τούτο το λεύκωμα θα συμβάλει αποφασιστικά στην ανάδειξη της φυσιογνωμίας του νησιού μας, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συντελεστές που εργάστηκαν ακούραστα για την πραγματοποίησή του και ιδιαίτερα τον Δημήτρη Ταλιάνη, που με το φωτογραφικό του φακό έδωσε φως, λάμψη και ζωή στις ομορφιές της Λέσβου.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΟΧΛΑΚΑΣ
Δήμαρχος Μυτιλήνης

Αθήνα, 2 Νοεμβρίου 1995

Κυρίες και κύριοι,

Όταν, ο Δήμος Μυτιλήνης αποφάσιζε την έκδοση του λευκώματος αυτού (Λέσβος - Από τη Σαπφώ στον Ελύτη), δεν ήταν δυνατόν να φανταστεί ποιά θα ήταν η τελική του εικόνα. Βεβαίως, ήταν γνωστός ο κ. Ταλιάνης και η ποιότητα της εργασίας του καθώς και το υψηλό αισθητικό του κριτήριο. Όμως, με ειλικρίνεια πρέπει να ομολογήσω ότι ακόμα κι εμείς οι ίδιοι, λάτρεις του Λεσβιακού περιβάλλοντος, καταληφθήκαμε εξ απήνης γυρίζοντας τις σελίδες που με περίσσια αγάπη για τον τόπο του, φιλοτέχνησε ο γνωστός καλλιτέχνης.

Από την πρώτη στιγμή το λεύκωμα μας αιχμαλώτισε, καθώς από το εσωτερικό του προβάλλει η αρχοντιά ενός τόπου που άνθισε η βιομηχανία και η βιοτεχνία στα χρυσά χρόνια του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Ενός τόπου που φιλοξένησε ένα από τα πιο πλούσια ξεσπάσματα της κουλτούρας του σύγχρονου Ελληνισμού, συνεχίζοντας την παράδοση της Σαπφούς, αλλά και του Αλκαίου, του Τέρπανδρου και του Αρίωνα.

Πρέπει να πούμε ότι, ο ίδιος ο πυρήνας της δημιουργικής περιόδου που καταγράφηκε σαν "Λεσβιακή Άνοιξη", σχηματίστηκε από το λεσβιακό περιβάλλον. Ένα περιβάλλον, που σύμφωνα με όσα σύγχρονες επιστημονικές έρευνες υποστηρίζουν, ενσωματώνει στη Λέσβο όλα τα είδη της ελληνικής γλωσσίδας, σε έναν εντυπωσιακό οργανισμό χρωμάτων, κάθε εποχή του χρόνου. Αυτό το περιβάλλον, επέτρεψε ποιητές, ερέθισε συγγραφείς, γέννησε ζωγράφους και συνθέτες. Ήταν φυσικό, από τη γοητεία του, να καθηλωθεί και ο φακός του φωτογράφου. Που σε μια λατρευτική μυσταγωγία, κατέγραψε όλες τις λεπτές αποχρώσεις των παιγνιδιών που - αιώνες τώρα - ξεδιπλώνει κάθε χρόνο η Φύση της Λέσβου.

Από την άλλη πλευρά, η εμπνευσμένη αρμονική διαίσθηση του Δημήτρη Ταλιάνη, παρουσιάζει στο λεύκωμα αυτό, εικόνες από την αρχαία αρχιτεκτονική μέχρι και τα νεώτερα βιομηχανικά κτίρια και τα αρχοντικά της Λέσβου. Εικόνες που καταγράφουν την συνεπή πορεία του τόπου, που με έναν ανεξήγητο τρόπο, φαίνεται να ενσωμάτωσε σε κάθε ιστορική στιγμή, μόνο τα καλύτερα στοιχεία της Ελλάδας. Και δε θα μπορούσαν βέβαια, οι εικόνες αυτές να είναι απύσες από το λεύκωμα. Γιατί, μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον, ήταν φυσικό να αναπτυχθεί μια ανάλογη ανθρώπινη δραστηριότητα. Σε κάθε παράμετρο της ανθρώπινης παρουσίας στο νησί, επεμβαίνει αναπόφευκτα το στοιχείο του λυρισμού. Μια παράμετρος που, ακόμα και σήμερα, συνεχίζει να πυροδοτεί πολυποίκιλες δραστηριότητες. Σε μια εποχή που τα πάντα βρίσκονται υπό αίρεση, η Λέσβος συνεχίζει να δημιουργεί, για τη χαρά της δημιουργίας και μόνο.. Θα μου επιτρέψετε να αναφέρω ότι, μόνο στη Μυτιλήνη, μια πόλη 30.000 ανθρώπων, λειτουργούν με έντονη δραστηριότητα, 3 κινηματογραφικές λέσχες, 6 θεατρικά σχήματα, 4 χορωδίες, άγνωστος αριθμός μουσικών συγκροτημάτων, καθώς και ένας τεράστιος αριθμός ερασιτεχνικών σωματείων και ομάδων με πολυποίκιλες δραστηριότητες.

γούν με έντονη δραστηριότητα, 3 κινηματογραφικές λέσχες, 6 θεατρικά σχήματα, 4 χορωδίες, άγνωστος αριθμός μουσικών συγκροτημάτων, καθώς και ένας τεράστιος αριθμός ερασιτεχνικών σωματείων και ομάδων με πολυποίκιλες δραστηριότητες. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ίδιος ο Δημήτρης Ταλιάνης είναι Λέσβιος, όπως δεν είναι τυχαίο ότι το ίδιο ισχύει για τον Οδυσσέα Ελύτη για παράδειγμα ή για τον Θεόφιλο Χατζημιχαήλ.

Δεν εξαντλείται βέβαια εδώ η εικόνα της Λέσβου. Στο λεύκωμα που παρουσιάζουμε σήμερα, καταγράφεται και μια ακόμη σημαντική παράμετρος του τόπου μας. Αυτή της έντονης θρησκευτικής παρουσίας στις λεσβιακές κοινωνίες. Ο φακός του δημιουργού και των συνεργατών του, συνέλαβε και κατέγραψε τα χνάρια της Ορθοδοξίας στο νησί, μέσα από τις εικόνες των ναών και των πολυάριθμων μοναστηριών που στέκουν στο ανατολικό αυτό άκρο της θρησκείας των Ελλήνων. Οι ναοί της Ορθοδοξίας, συνυπάρχουν στη Λεσβιακή γη με τους ναούς της θρησκείας του Ολύμπου. Η συνύπαρξη αυτή, απεικονίζει το ίχνος της πορείας της πίστης, των μέσα από τους αιώνες κατοίκων του νησιού. Μια πίστη, που κι αυτή εκφράστηκε μέσα από το φίλτρο της καλλιτεχνικής ανησυχίας των Λεσβίων.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω ότι, ο Δήμος Μυτιλήνης, μέσα από τις δραστηριότητές του, σαν αυτή που μας έφερε απόψε εδώ, στοχεύει στην παρουσίαση της Λέσβου στην υπόλοιπη Ελλάδα. Όχι σαν χώρο θερινών διακοπών, ούτε σαν γραφικό νησί. Αλλά σαν χώρο γνήσια Ελληνικό, σαν κοιτίδα και θεματοφύλακα της ελληνικής ψυχής, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ο ίδιος ο τίτλος του λευκώματος, "Λέσβος, από τη Σαπφώ στον Ελύτη" εκφράζει με τον καλύτερο νομίζουμε τρόπο, αυτή την ιδιότητα του νησιού μας. Και θέλω να σας καλέσω, και με την εμπειρία που μπορείτε να αποκτήσετε μέσα από τη δουλειά του Δημήτρη Ταλιάνη και της αρχαιολόγου κυρίας Αυγερινού, καθώς και των κυρίων Σκαμπαβιά και Μιχαηλάρη, βυζαντινολόγου και ιστορικού αντίστοιχα, ή και με κάποιες επισκέψεις στον τόπο εκείνο, να γίνετε και σεις, όπως κι εμείς κήρυκες του. Κήρυκες, όχι της Λέσβου, αλλά του θριάμβου του Ελληνισμού.

